

ΤΥΠΟΙ ΠΑΛΑΙΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ

ΛΑΖΑΡΕΤΟΣ Ο ΤΖΙΩΤΗΣ

Άγωνιστής με τὸ Φακίερό στη Χίο. Μετὰ τὴ δολοφονία τοῦ Καποδίστρια. Τὰ γεγονότα τῶν Πατρῶν. Ὁ Τριαντάφυλλος Λαζαρέτος βρεμάρχει τὸς Γάλλους. Τι ἔπαθε ἓνα κθερνητικὸ πλῆσι. Γύρω ἀπὸ τὸ Φρούριον τῶν Πατρῶν. Τακτικὸ καὶ ἀτακτικὸ. Ὁ Λαζαρέτος φρουραρχὸς Ρίου. Ἡ στάσις τῶν φυλακισμένων. Ὁ Λαζαρέτος μετὰ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι κυνηγᾷ τοὺς ληστές. Μία φεβερὴ συμπλοκὴ καὶ τὰ ἀποτελέσματά της. Ὁ Λαζαρέτος βουλευτὴς καὶ ὑποστράτηγος, κτλ. κτλ.

πατριωτικὸς ποιητὴς τοῦ περασμένου αἰῶνος, Παναγ. Σινδωνίδης, ἔχει γράψει, μετὰ τῶν ἄλλων στίχων του:

Κι' ὁ Λαζαρέτος λεβεντιά, ντυμένος γε-
(ρατεία)
Μὲ γαλλικὰ φερσάματα, Σουλίουτικη
(χαρδιά!

Μὲ τοὺς δύο αὐτοὺς στίχους ἐξαμαρτή-
ραζε πιστὰ μὴ ἐξαιρετικὴ φημισμένη τῆς
πολιταρχίας Ὀθωνικής ἐποχῆς, τὸ Λαζα-
ρέτου. Γεννημένος στὴν Κέα, ἀπὸ ιστορικὴ
ἀδελφένια, εἶχε παῖζει καλὰ τὸ ρόλο του
στὴν Ἐπανάστασι τοῦ 1821. Ὁ στρατιωτι-
κὸς κρητικὸς Χρ. Βαζάντιος, γράφοντας γιὰ τὴν ἐξορία τοῦ Φα-
κίου στὴ Χίο, λέει:

«Κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην τὸ ἀνθρωπιστικὸν τοῦ Τάγματος Τριαντάφυλλος Λαζαρέτος διέπρωπε. Σιγήρης κατεδίωξε τοὺς ἐχ-
θροὺς μέχρι θαλάσσης. Δι' ὃ μετὰ ταῦτα καὶ κατ' ἐξίτησιν ἐπιρο-
εῖσασθαι καὶ ἔλαβε βαθμὸν ὑπολοχαγῆ, ἀντὶ ἀνθρωπολογαυῶ.»

Μετὰ τὴ δολοφονία τοῦ Ἰω. Καποδίστρια, οἱ πολιτικοὶ τῆς Ἑλ-
λάδος εἶχαν διαρθεῖ σὲ Κυβερνητικοὺς καὶ Συνταγματικοὺς. Ἡ Κυ-
βέρνησις, ἀπὸ τ' Ἀνάκτι, διέταξε τὴν Ἑλληνικὴ Φρουρὰ Πατρῶν
νὰ παραδώσῃ τὸ φρούριον στοὺς Γάλλους. Γαλλικὰ πολεμικὰ προσφο-
ρμιστρικὰ στὸ λιμάνι Πατρῶν καὶ ζήτησαν νὰ τοὺς παραδοθῇ σὲ λίγες
ὥρες τὸ φρούριον. Ὁ Λοικωτὴς τοῦ Τάγματος ἐτοιμάσθη νὰ σημαιο-
φορῇ μὲ τὰς διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλ' ὁ Λαζαρέτος —ἀγ-
χάλως λοχαγὸς τότε— σκέφθη κατ' αὐτὸ θὰ ἦταν τρανὰ κατὰ τῆς
ἐθνικῆς φιλοτιμίας, συνελάσει ὅλους τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ Τάγμα-
τος σὲ σιμόνιο καὶ τοὺς ἐφόρτισε «ἐν ὀ-
νόματι τῆς Πατρίδος» ἢ ἡ κυβερνητικῆς
διαταγῆς ἐπὶ τῆς νύκτας νὰ ἐκτελεσθῇ.

Μὲ μὴ γνώμην, μὴ φωνή, ὅμοι οἱ ἀ-
ξιωματικοὶ (ἀγωνιστὰί τῆς Ἐπανάστασεως)
ἀπάντησαν ὅτι ἡ παράδοσις τοῦ φρου-
ρίου σὲ ξένους εἶνε ἀναξιοπρεπής, εἶνε ἔθ-
νικη προδοσία! Καὶ συνελάσι ὅτι πρέπει
νὰ ἀντισταθῶν μὲ κάθε θυσία... Ἀπέσπευ-
σενταίνας καὶ ἰστέθησαν πρωτοπόλο τι-
μῆς, μὲ τὸ ὅποιον ἀνεγνώριζαν ἀρχηγὸ
τοῦ τῶν Τριαντάφυλλο Λαζαρέτου καὶ τὸν
ἐπεφόρτιζαν ν' ἀνακηρύξῃ τὴν ἀποφασί-
αυ τοῦ σπὸ Λοικωτῆ τοῦ Τάγματος. Οἱ ἀ-
ξιωματικοὶ διέταξαν τὸ Λοικωτῆ νὰ φέρῃ
ἀμέσως ἀπὸ τὰς Πάτρας, μὲ τὴν ἐγγυησί
τοῦ ὅτι δὲν ἔξει νὰ φοβᾶται τίποτε.

Ὁ Λοικωτῆς, κάνοντας τὴν ἀνάγκη φι-
λοτιμίας, ἔφακεν τὸ κεφάλι, ἐμάζεψε τὰ
πρῶτα αὐτῶν καὶ προῖ-προὶ ἔφερε ἀπὸ
τὰς Πάτρας. Ἐτοί ἡ ἀρχηγία ἐβυειε στὸ
Λαζαρέτου...

Τὴν ἴδιαν μέρα, ὁ Γάλλος στόλορχος ἔ-
στειλε τὴ διαταγὴ τῆς Προσωπικῆς Κυ-
βερνήσεως σπὸ νῆο φρουραρχο Πατρῶν
νὰ τοὺ παραδώσῃ τὸ φρούριον, ἀλλ' ὁ Λα-
ζαρέτος ἀπάντησε ὅτι ἡ χώρα εἶνε Ἑλλη-
νική, ἀπελευθερωθεῖσα μὲ τὸ αἷμα τῶν κα-
τόχων της, ὅτι τὸ φρούριον τὸ κατοχοῦν
Ἕλληνες στρατιώτες, στοὺς ὁποίους ἀνή-
κει, καὶ δὲν ἐννοοῦν μὲ κανένα τρόπο νὰ
τὸ παραδώσουν.

«Ἐρχομεν δοκιμασθεὶ πάντες —γράφηκε—
ν' ἀποθάνομεν μᾶλλον ἢ νὰ παραδώσω-
μεν τὸ φρούριον.»

Ἡ Προσωπικὴ Κυβέρνησις Ναυπλίου
εἶχε στείλει κ' ἓνα Ἑλληνικὸ πολεμικὸ νὰ
σηματοῖσῃ μὲ τοὺς Γάλλους. Τὸ πολεμικὸ
αὐτὸ —μετὰ τὴν ἀπάντησι τοῦ Λαζαρέτου
—ἀρχισε νὰ κανονισθῇ τὸ φρούριον. Ὁ
Λαζαρέτος διέταξε τοὺς πυροβολητὰς τῶν
ν' ἀπαντήσουν μὲ τὸν ἴδιον τρόπο, βλέπον-
τας ὅμως ὅτι δὲν κατορθῶναι τίποτε, διέ-
ταξε ἓναν οὐλοῦ καὶ τὸν Πυροβολικὸν νὰ
σπῆσι τὰ κανόνια στὴν παραλία καὶ νὰ βάλῃ
αὐ' ἐκεῖ.

Ἡ διαταγὴ ἐξετελέσθη ἀμέσως καὶ τὰ
κανόνια τοῦ Λαζαρέτου ἐτολμῆσαν τὴς μίμω-
τες τους ἐναντίον τοῦ Κυβερνητικοῦ πλοίου.
Μία ἀπ' αὐτῆς χτύπησε τὸ πλοῖο, τοῦ προ-

ξένησε σημαντικῆς ζημίας καὶ τὸ ἀνάγκασε νὰ κινή πίσω καὶ νὰ ζη-
τήσῃ τὴ βοήθειαν τοῦ Γαλλικοῦ στόλου...

Στὸ μεταξύ, ἡ πόλις τῶν Πατρῶν ἦταν ἀνάστατη. Οἱ θερμοαἰμοὶ
Πατρινοὶ συνεμφοροῦντο τὰ αἰσθήματα τῆς ἐπαναστατημένης Φρου-
ρᾶς καὶ παρακολούθησαν μ' ἐνθουσιασμὸ τὴ μάχη...

Κατὰ τὴ δύο τοῦ ἡλίου, τὰ Γαλλικὰ πλοία, ρημονολοῶντας καὶ τὸ
βλαμμένο Ἑλληνικὸ, ἐγκατέλειψαν τὸν Κόλπο τῶν Πατρῶν κ' ἔτοι-
μὸ ἱστορικὸ φρούριον ἐβυειε στὸ Λαζαρέτου, μὲ τὴν Ἑλληνικὴ σημαία
νὰ κηριατῆ ἐπάνω του. Καὶ ὅταν ἦρθε στὴν Ἑλλάδα, πρῶτος Βασι-
λεῦς της ὁ Ὀθων, οἱ ἐπαναστάτες ἀξιωματικοὶ παρέδωσαν τὸ φρού-
ριον σ' αὐτόν.

Στὸ μεταξύ ὅμως εἶχε συμβῆ τὸ ἀκόλουθο ἐλε σόδιο. Ἡ Προσω-
πικὴ Κυβέρνησις Ναυπλίου, ἀφ' ὅπου ἀπελπίσθηε νὰ πᾶσι τὸ φρούριον
ἀπὸ θαλάσσης καὶ μὲ τὴ βία, ἐπέκρινε νὰ τὸ πᾶσι ἀπὸ ξηρᾶς καὶ
μὲ δόλο. Ἐστειλε λοιπὸν ἓνα κατεπαιγνὸ νὰ τὸν ἀπολοῦσιν τὸν (δηλ.,
σημα ἀτάκτων), οἱ ὁποῖοι ἐγύτσαν νύκτα ἔξω ἀπὸ τὸ Φρούριον κ' ἔ-
κριναν προτάσεις στοὺς στρατιώτες νὰ πᾶσιν χορηγία καὶ νὰ τοὺς
τὸ παραδώσουν. Ἄλλ' οἱ στρατιώται, πιστοὶ στὸν ὄρκου τους, εἰδοποι-
σθαι ἀμέσως τὸ Λαζαρέτου. Ἀυτὸς ἔταξε ἐπὶ κεφαλῆς ἀποπλῆματος
κ' ἐανήργησε τοὺς πτολοῦξήριδες ὅς σπὸ Ρίου. Ὁστόσο, αὐτοὶ ἐπα-
γύτσαν νὰ περάσουν στὴν ἀπάντησι ἀπὴ καὶ νὰ σπῶσιν. Καθὸς ἔξα-
κροβίθηε ἀργότερα, πλοῦς τῶν ἀτάκτων ἦταν νὰ καταλάβου τὸ
φρούριον καὶ ν' ἀναγκάσουν τὴν πόλι τῶν Πατρῶν νὰ τοὺς συντηρῇ,
ὅς ὅτου νύκθη ὁ Βασιλεῦς.

Κατὰ τὸν Ἀπρῆλ τοῦ 1854, ὁ Τριαντάφυλλος Λαζαρέτος ἦταν
φρουραρχὸς Ρίου, διοικητὴς τοῦ λόχου τοῦ φρουρίου τοὺς φυλακι-
σμένων. Τότε συνέβη κατὰ ἀπίστευτον: Ἐνας λοχαγὸς, Σίρκωσος ὀνό-
ματι, ἓνας ἐπιλοχίας καὶ μερικὸ ἄλλοι ἐ-
διοφοροζήθησαν ἀπὸ συγγενεὶς καὶ φίλους
διαφόρων κακοῦχων, νὰ ἰσοδοθήσιν
τὴν ἀπόδοσι τοὺς ἀπὸ τῆς φροβερῆς φίλα-
κῆς !.

Πράγματι, ἓνα πρωί, οἱ πληρωμένοι
αὐτοὶ βαθμωτοὶ ἀνοῖξαν τὰ δεσμοτήρια.
Οἱ κατάδικοι (μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τρεῖς
ληστὰ θανατοποῖντες) βγήκαν ὅμοι μαζί,
ἔτρεξαν σπὸ στρατόναι καὶ πήραν τὰ δόλια
τῶν στρατιωτῶν, πὸ ἔβλεπαν ἀπὸ κεὶ τὴν
ὄρα ἐκείνη. Ἐτοὶ ὀλοῖμοι οἱ κατάδικοι,
ἐβιάσαν πρὸς τὸ σπῆσι τὸ φρουραρχὸν
γιὰ νὰ τὸν σκοτώσουν. Στὸ ὄμοιο ἀπάντη-
θησαν μὲ μερικὸς ἰταξιωματικοὺς καὶ
στρατιώτες τοῦ λόχου καὶ συνελάσθησαν.
Ἐσκοτώθησαν δύο ἰταξιωματικοὶ καὶ τρεῖς
στρατιώτες.

Οἱ τοῖμοῦστοροι ἐγύτσαν σπὸ σπῆσι τοὺ
κατοκῶσιν ὁ φρουραρχος, ὄμοισαν μῆου
καὶ ἀνεβάναν τὴ σκάλα... Ἡ γυναῖκα τοῦ
Λαζαρέτου, βλέποντάς τους, ἔβαλε τῆς φων-
ῆς. Συγχρόνως ὁ Λαζαρέτος, ὁ ὁποῖος
κοιμῶταν, ἐξέστησε, ἀρπῆξε τὸ ὦπλο του
καὶ ὄρθος, ἀπὸ τὸ κεφαλοσκαλο ἔβριξε
τὴν πρῶτη βολή. Ἐνας κατάδικος ἔβυσε
κερηνόπληκτος... Δεύτερος πυροβολισμὸς
τοῦ Λαζαρέτου, ἔβριξε δευτέρο κατάδικον
νεκρὸ.

—Πίσω καὶ σᾶς ἔραγα! ἐφώνησε τότε
μὲ τὴ βορρῆ φωνῆ του ὁ γιγαντοκόμος
Τζιῶτης.

Οἱ ἄλλοι κατάδικοι ἐδειλίασαν, ὀπισθο-
χώρησαν, ἐκοντροβαλίσθησαν κάτω ἀπὸ
τὴ σκάλα, ἐνὸ ὁ Λαζαρέτος τοὺς κυνηγοῦ-
σε χτυπώντας τους κατακέφαλα μὲ τὸ κον-
τάκι τοῦ ὦπλο καὶ φωνάζοντας νὰ τρέ-
ξουν σ' αὐτὸν οἱ στρατιώτες του.

Ἐτοὶ ὁ γενναῖος φρουραρχος κατώ-
βυσε νὰ συγγενεῖ τὸς στρατιώτες,
νὰ τρεῖσι μαζί τους σπὸ στρατόναι, νὰ πᾶ-
σιν ὅσα δόλια εἶχαν ἀπομείνει καὶ νὰ
βγῶν σὲ καταδιώξι τῶν ἀπελευθερωθέν-
των κακοῦχων. Οἱ περισσότεροι ὅμως ἀπὸ
τοὺς φυλακισμένους εἶχαν βγῆι πῆσι ἀπὸ
τὸ φρούριον τοῦ Ρίου καὶ εἶχαν πάρει τὰ
βουνά... Ποῖλοὺς ἀπ' αὐτοὺς συνέλαβαν
οἱ στρατιώται τῆς φρουρᾶς καὶ μερικὸς
ἐσκότωσαν. Ὁ ἀόρηθος τῶν φρονεθέντων
καὶ τραυματισθέντων καταδίκων ἀνέβριζε

ROPIAT... ΕΙΛΩΝΗ

ΟΙ ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΕΚΛΕΚΤΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

Ο καθηγητής τῶν Ἐθν. Πανεπιστημίου καὶ λογοτέχνης κ. Ν. Χατζηδάκης, μᾶς ἀπέστειλε τὴν κάτωθι ἐπιστολήν, τὴν ὁποίαν εὐχαρίστως δημοσιεύομε, μετὰ τῆς ἀριστοτεχνικῆς μεταφράσεως τοῦ ποιήματος τοῦ Ἄγγλου ποιητοῦ Θ. Μουρ.

Ἄγαθὸ «Μποκέτο»,

Στὸ φύλλο σου τῆς Κυριακῆς αὐτῆς δημοσιεύεις μερικὰς μεταφράσεις ξένων τραγουδιῶν ἀπὸ τὸν καθηγητὴ κ. Θ. Βορέα, μετὰ τὸν ὁποῖον βρισκόμεθα καὶ μὴ «Those evening bells» τοῦ Thomas Moore. Χορεῖς νὰ θέλω νὰ παραγνωρίσω τὴν ἀξία τῆς, θὰ ἴθελαι νὰ δημοσιεύσεις κ' αὐτὴ πού ἔχω κἀμὲ ἐγὼ πρὸ χρόνων κ' ἔχω δημοσιεύσει στὸ ἡμερολόγιό μου «Νέα Ζωή».

Μὲ φιλ. χαριστικῶς
Ν. ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ
καθηγητῆς τοῦ πανεπιστημίου

Ἀθ., 25.1.1931.

ΑΧ, ΚΕΙΝΟ 'ΚΕΙ ΤΟ ΣΗΜΑΝΤΡΟ !

(«Those evenings bells»)

Ἄχ, κείνο 'κεῖ τὸ σήμαντρο.—Ποῦ παίζει βοᾶδι-βοᾶδι,
Πρὶν ἔρθῃ τὸ σκοτάδι.—Τὴν ὥρα τοῦ
(στερνοῦ !
Πόσες γλυκῆς ἐνθιμήσεις.—Στὸ νοῦ
(μὴν πάλαι φέροναι
Καὶ πὼς μοῦ συνεταίρηναι.—Γλυκὰ
(καρδιά καὶ νοῦ !
Τὸ ἦσυχο σιτυὰί μας.—Τὴ νεϊότη
(μοῦ θημῆζει,
Ποῦ πῶς δὲν γυφίζει.—Στὸν κόσμω,
(πὸν περνᾷ !
Καὶ τὴ στιγμή, πὸν τ' ἀνοίταν.—Τὴν
(ἀστερνὴ τὴ μέρα,
Νὰ χύνη στὸν ἀγέρα.—Τοῦς ἦχους
(τοῦ ξανά !
Κεῖνα τὰ χρόνια πέρασαν !—Πόσες
(καρδιές, πὸν ἀνόθουναι
Ἐτότες κ' ἀγαποῦσαν.—Τὸν κόσμω,
(πὸν περνᾷ,
Τώρα τὸ ἴδιο σήμαντρο.—Κεῖνες δὲν
(τὸ γροχοῦνε,
Στὸ χῶμα κατοικοῦνε.—Βαθεῖα καὶ
(σκοτεινὰ !
Ἄχ ! κείνο 'κεῖ τὸ σήμαντρο.—Γλυκὰ
(θὰ παίζῃ ἄνωμα,
Ἄταν κ' ἐγὼ στὸ χῶμα.—Θαῖ γέρω
(σκοτεινὰ !
Καὶ τότες στὸν φειτοσόμο.—Καρδιές ἄλλες θ' ἀνόθουναι,
Γλυκὰ νὰ τραγουδοῦνε.—Τὸ σήμαντρο ξανά !
(Ἀπὸ τοῦς «Ἐθνικῶς Σκοτούς» τοῦ ΘΩΜΑ ΜΟΥΡ)

σὲ 60. Πολλοὶ λίγοι κατάρθρωσαν νὰ ξεφύγουν, καὶ αὐτοὶ ἦσαν λη-
σταί, οἱ ὅποιοι ἔκτισαν τὰ παλὰ τους λιμενία καὶ τὴν πρώτη τους
δουλεία.
Τὰ αἵματρά αὐτὰ γεγονότα ἔκαναν ἔσρη ἔντιπωση σὲ ὅλη τὴν
τότε-μικρὴ Ἑλλάδα. Ὁ Λαζαρέτος, πὸν μὲ τὴν κεραινοδόλο ἐνέργειά
τοῦ ἀποκατόστησε τὴν τάξιν καὶ τὴν ἀσφάλεια τοῦ Ρίου, διαφιμίστρκε
ὡς ἡρώς, καὶ ὁ Βασιλεὺς Ὅθων τὸν βραβίω μὲ τὸ χρυσο παράσημο
τοῦ Σπυτήρος.
Ἀργότερα, ὁ Τριαντάφυλλος Λαζαρέτος ἀνακατεύθηκε στὴν πο-
λιτικὴ καὶ ἀντεπροσώπευσε, ὡς στὸ 1861, τὴν ἰδιαιτέρη τοῦ πατρίδα
στὴ Βουλῆ, ἀπὸ φορὲς μάλιστα, γίνικνε ἰσχυρογὸς τῶν Στρατιωτικῶν.
Πέθανε στὰς Ἀθήνας, στὰ 1884, μὲ τὸ βραβίω τοῦ ἰπποκράτηγῳ ἐν
ἀποστρατεία καὶ θάφτηκε μὲ πολλὰς τιμῆς.
Ὁ Βλάσος Γαβριηλίδης ἐκτιμοσε ξεχωριστὰ τὸν «βαλερὸν Κεῖνον»,
ὅπως τὸν ὀνόμαζε. Ἀπὸ μὴ ἐκτενὴ νεκρολογία πὸν τοῦγραψε, παίρ-
νομνε τοὺς ἀκόλουθους χαρακτηρισμοῖς :

«...Ὅπως γεννῶνται οἱ ποιηταί, οἱ καλλιτέχνη, οἱ τραπεζίται,
οἱ ἐπιχειρηματία, ἔτσι γεννᾶται καὶ ὁ γνήσιος στρατιώτης. Ἐὰν
δὲ χαρακτὴ ἀδάμαστος, ἦθος ἀγνόν, καρδιά γενναία, φρόνημα ὑ-
περφανὸν ἀποτελοῦσι τὸν ἀληθῆ στρατιώτην, ὁ Τριαντάφυλλος
Λαζαρέτος τοιοῦτος ἐγεννήθη καὶ τοιοῦτος ἀπέθανε. Γέροντα, ἀπὸ-
στατον, ἀγοντα τὸ 83ον ἔτος, ἠτένιζες πρὸς αὐτὸν, πρὸς τὴν ὑ-
περφανὸν μορφήν του, τὸ ἀεγκτον ἀνάστημά του, καὶ τοὺς με-
χαῖς ἀλαζονείας βαινοντας ἀμυγδαλοκτοῦς ὀρθαλομοῦς του, μ' ἐκεί-
να τὰ πλήρη ἐμφάσεως σεσημασμένα χαρακτηριστικά του, καὶ δι-
έκρινες ἀμέσως ἐν αὐτῶ τὸν
στρατιώτην, τὸν ἀγωνιστήν, τὸν
ὑποστράτηγον...»

Σὲ ἄλλο φύλλω, θὰ διηγηθούμε
μικρῶς ἀπὸ τὶς περιεργότερες πε-
ριπέτειες τοῦ Λαζαρέτου.

ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΣΤΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Τὸ πρῶτο ἑλληνικὸ ἀμάξι. Ἀμαξάδα καὶ ἐφημερίδα. Ἡ
«Παισιτενεσσα»!... Ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος κ' ὁ φαντά-
ρος. Γιατὶ δὲν ἀνέθετανε στὸ αὐτεῖοντο. Τὰ ἑλληνικὰ ζού-
φια. Ὁ... νεομακεδὸν λησταρχος. Τὸ πιστοποιητικὸ τοῦ Κα-
μαλίγκ. «Υφίσταται καὶ ὑπάρχει...», κ.τ.λ.

Τὸ πρῶτο ἑλληνικὸ ἀμάξι εἰσήχθη στὴν Ἑλλάδα ἐπὶ Καποδίστρια
καὶ ἐκτελοῦσε τὴ συγκοινωνία μετὰ τοῦ Ναυπλίου—τῆς τότε πρω-
τεύουσῃ τοῦ Κράτους—καὶ τοῦ Ἀργους, σὲ διάστημα μῆμισος ὡ-
ρας, καθε πρὸ καὶ καθε ἀπόγευμα.

Οἱ ἐπιβάτες ἐπλήθωναν ὡς μεταφορικὰ ἕνα κροῖνικα, νόμισμα πού
εἶχε κοπεῖ ἐπὶ Καποδίστρια καὶ ἰσοδυναμοῦσε ἀργότερα μὲ μὴ δραχ-
μὴν περὶπου. Τὸ περιεγρότερο ὄνομα ἦταν διτὸ στους ἐπιβάτες ἐδίδοτο
δωρεάν κ' ἕνα ἀντίτιπο μᾶς ἐφημερίδος τῆς ἐποχῆς.

Τὸ λεωφορεῖο αὐτὸ, τὸ ὁποῖο εἶχε εἰσαχθεῖ τῆ φροντίδι τοῦ τότε
διοικητοῦ τῆς Ἀγροτικῆς Σχολῆς, περιεῖχε ἑρτὰ θέ-
σις, σφόδραν ἀπὸ διὸ ἢ τρία ἄλογα καὶ ὀνομαζόταν... «Παισιτενε-
σα» ! Τὸ ὄνομα αὐτὸ εἶνε ἡ μεταφρασι τοῦ λατινικοῦ «οὐμοκνεσα».

Κατὰ τὸν πόλεμο τοῦ 1913 ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος γύριζε μὲ
τὸ αὐτοκίνητό του στὴ Θεσσαλονικὴ ἀπὸ
κάποια στρατιωτικὴ ἐπιθεώρησι. Στὸ
δρόμο ἀντάμωσε ἕναν στρατιώτη καὶ
ἀφοῦ σταμάτησε τὸ αὐτοκίνητο, τὸν
ρῶτησε :

- Ποῦ πηγαίνεις, στρατιώτη ;
- Στὴ Θεσσαλονικὴ, Μεγαλειότατε.
- Γιατὶ ; Τί ζητᾷς ἐκεῖ ;
- Ἐλγα πληγωθεῖ στὸν πρῶτο πόλεμο,
ἀλλὰ ἡ πληγὴ μου ἀνοίξε ξανά καὶ τώ-
ρα μὲ στέλνουν στὸ νοσοκομεῖο.
- Ἀνέβα στ' αὐτοκίνητό μου τότε...
- Ὁχι, Μεγαλειότατε.
- Ἀνέβα ἀμέσως, σοῦ λέω.
- Δὲν μπορῶ, Μεγαλειότατε.
- Μὰ σὲ διατάσσω.
- Ἀδύνατο !
- Μὰ γιατί ;
- Ἐχω... ἔχω ψεῖρες !...
- Ἐνοια σου, ἔχω κ' ἐγὼ ἄτ' αἰ-
τές, τοῦ ἀποκρίθηκε γελῶντας ὁ Βασι-
λεὺς. Ἐλα μαζί μου...
- Καὶ τὸν πήρε στὸ αὐτοκίνητό του.

Ἦστερ' ἀπὸ τὴν περίφημη αἰχμα-
λωσία τῶν Ἀγγλων περιηγητῶν στὸν
Ἰωρδάν, ἐστάθη ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση ὁ
συναγματάρχης Θεοαγένης γὰρ νὰ συνεννοηθῆ μὲ τοὺς ληστάς. Ὁ λή-
σταρχος Γαζος ζήτησε τότε νὰ τοὺς παράσχων ἀμνηστία.

—Μὰ ὑπάρχει ἄρθρο τοῦ Συντάγματος πὸν ἀπαγορεύει οἱτως τὴν
ἀμνηστία, ἀπάντησε ὁ ἀπεσταλμένος τῆς Κυβερνήσεως.
—Μὰ, καὶ στὸν Ρ. πὼς ἔδωκαν ἀμνηστία ; παρατήρησε ὁ λή-
σταρχος ἀναίφροντας τὸ ὄνομα γροστού πολιτευομένου τῆς ἐποχῆς, ὁ
ὅποιος εἶχε καταδικαστεῖ καὶ ἀμνηστευθεῖ κατόπιν.
—Μὰ αὐτὸς κατηγορεῖται γὸν πολιτικὸ ἔγκλημα...
—Καὶ τὸ δικὸ μὲς μτὰς καὶ δὲν εἶνε πολιτικὸ ; φώναξε ὁ λήσταρ-
χος. Πολίτες ἐμεῖς, πολίτες κ' οἱ ὀλοδοὶ πὸν πᾶσαμε !...
Κόκκαλο ὁ Θεοαγένης. ***

Κατὰ τὸ ἔτος 1860 σὲ κάποιο χωριὸ τῆς Βορείου Ἑλλάδος ζοῦσε
ἕνας ἀπόστρατος ἐπιλοχίας ὀνόματι Καμαλίγκας, ὁ ὅποιος ὅταν ἐγέ-
ρασε ζήτησε ἀπὸ τὸν πέρφερο τοῦ χωριοῦ του μὴ σχετικὴ πιστοποίησι
γὰρ νὰ ζητήσῃ σύνταξιν. Ἰδοῦ λοιπὸν αὐτῆ :

Ἐνώπιον Ἡμῶν τοῦ Παρέδρου καὶ τὰ λοιπὰ, ὁ ἀπόστρατος
τῆς καθάλαριος τοῦ ἱπποκὸ τῆς ἑρτᾶς Καμαλίγκας, κατοικῶν ἐν-
ταῦθα, ἐπροσούασθη λοιπὸν ἐνώπιόν μας, διατενωμένος ὡς ζῆ
καὶ παρακαλὸν Ἡμᾶς νὰ διαβεβαιώσωμεν τοῦτο ἔγγραφως.
Ἐόλοντες Ἡμεῖς ὁ Πάρεδρος κ.τ.λ. νὰ ἐπιτεβαινωῦμεν περὶ
τῆς ὑπάρξεως τοῦ προειρηθέντος Καμαλίγκας ἐρωτήσαμεν αὐτὸν διά-
φορα πράγματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἀποκρίθημεν ὡς ἄνδρας ζωντανός.
Ἐπαρακαλοῦμεν αὐτὸν Ἡμεῖς ὁ Πάρεδρος καὶ τὰ λοιπὰ τὸν
προειρηθέντα καὶ προαναφερθέντα Καμαλίγκαν νὰ βῆξῃ ἔξωξεν, νὰ
σηκώσῃ τὸν ἕνα τοῦ ποδα ἐπὶ ἑκάστων ἀμορτοῦς καὶ τοὺς δύο, νὰ
περιπατήσῃ περιετρεξε, καὶ πολλὰ ἄλλα καὶ διάφορα, τὰ ὁποῖα (γὰρ
εἰ τῆ θεία), χάριν οικονομίας χαριστῶν καὶ μελάνης ὡς καὶ κοινῶν
λογορῶν παραλείπομεν καὶ δὲν γράφομεν.

Ἐπιτεβαινωῦντες λοιπὸν Ἡμεῖς ὁ Πάρεδρος καὶ τὰ λοιπὰ ὅτι
ὁ προειρηθεῖς Καμαλίγκας ὑφίσταται καὶ ὑπάρχει καὶ δὲν ἀπέθανε
ἐδώσαμεν αὐτῶ τὸ παρὸν διὰ
τῆς ὑπογραφῆς μας, ὅπως ἔαν
τυχὸν ποτε διαμνησθητῆσι τις
ὅτι δὲν ζῆ, νὰ τὸ ἐχῃ πρόχει-
ρον πρὸς πᾶσαν ἀπόδειξιν.

Ἡμεῖς ὁ Δήμαρχος κ.τ.λ. *

Οἱ Χωρεῖτες
(Λαϊκὸ Μοτίβο τοῦ κ. Πάνου Βαλοσαράκη)

